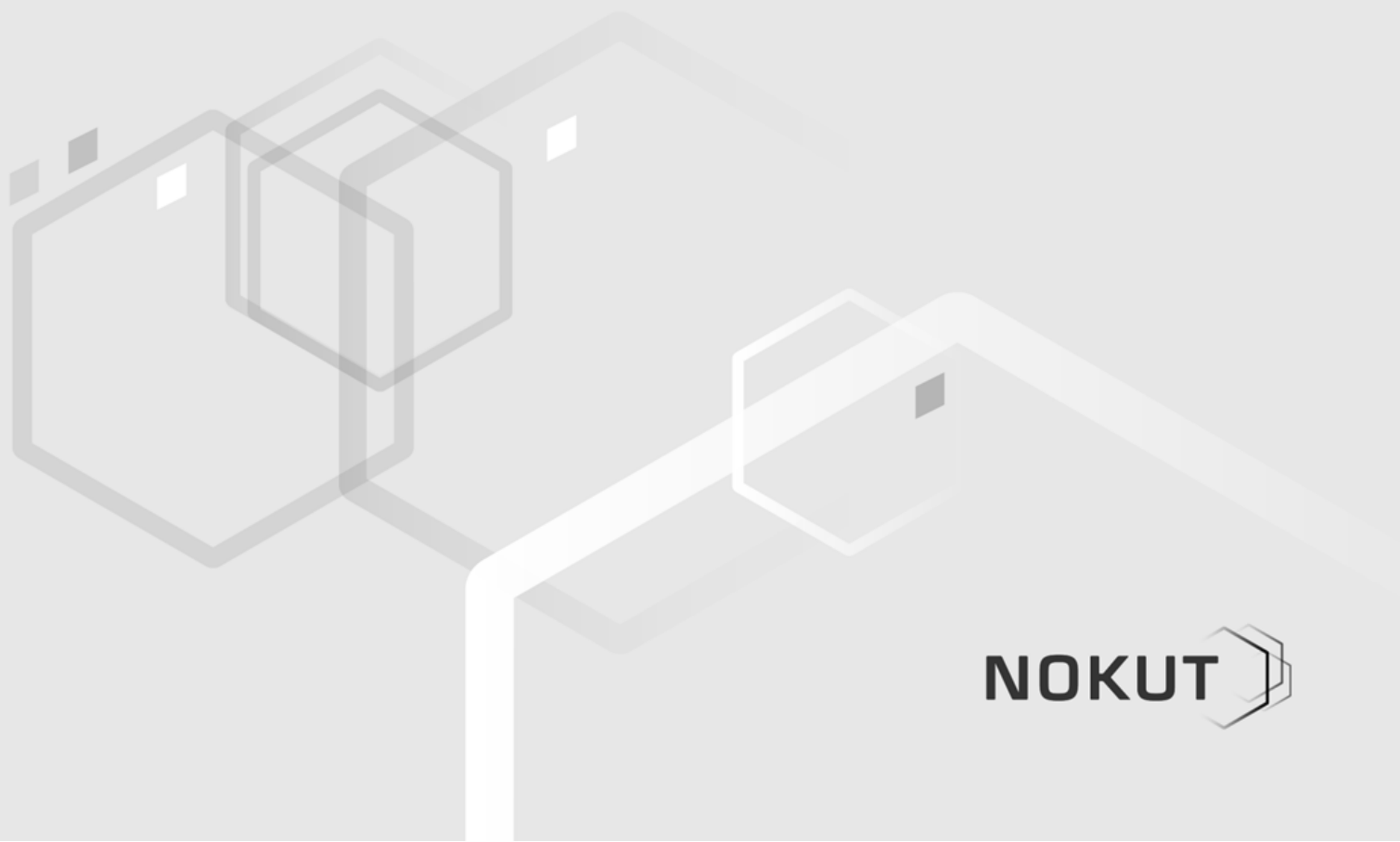

NOKUTs tilsynsrapporter

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling

Periodisk tilsyn med systematisk kvalitetsarbeid

12. juni 2019

NOKUT

NOKUT fører tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og skal bidra til kvalitetsutvikling ved institusjonene. Dette gjør vi blant annet gjennom å føre tilsyn med institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid. Alle norske universiteter og høyskoler er pålagt å ha dokumenterte interne systemer for kvalitetssikring av utdanningen. Institusjonens kvalitetsarbeid skal gi institusjonen tilstrekkelig kunnskap for å kunne vurdere kvaliteten i egne studietilbud. Resultatene fra kvalitetsarbeidet skal avdekke eventuell sviktende kvalitet i studietilbudene og bidra til kontinuerlige forbedringer.

Det skal ikke gå mer enn åtte år mellom hvert tilsyn med en institusjons systematiske kvalitetsarbeid. Institusjonene blir varslet om tilsynet minst seks måneder før tilsynet starter.

Institusjon:	Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling
Sakkyndige:	Gunn Haraldseid, Berit Eika, Yngve Mannsåker Hereide
Dato for vedtak:	12.06.19
NOKUTs saksnummer	18/05056

Innhold

1	Om tilsynet ved Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling.....	1
2	Om Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling og organisering av kvalitetsarbeidet	2
2.1	Om Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling.....	2
2.2	Organiseringen av kvalitetsarbeidet	2
3	Vurderinger og konklusjoner for de enkelte krav i § 4-1. Krav til det systematiske kvalitetsarbeidet	4
§ 4-1 (1)	Forankring i strategi og dekking av vesentlige områder for kvaliteten på studentenes læringsutbytte.....	4
§ 4-1 (2)	Forankring i styre og ledelse og fremming av kvalitetskultur	6
§ 4-1 (3)	Ordninger for systematisk kontroll av forskriftskrav	8
§ 4-1 (4)	Systematisk innhenting av informasjon	10
§ 4-1 (5)	Bruk av kunnskap fra kvalitetsarbeidet.....	12
§ 4-1 (6)	Vurdering og utvikling av institusjonens studieportefølje	13
4	Komiteens helhetlige vurdering og konklusjon for institusjonens systematiske kvalitetsarbeid	14
4.1	Institusjonens systematiske kvalitetsarbeid	14
4.2	Krav til oppretting	15
5	Vedlegg til komiteens rapport til NOKUT	16
	Råd til videreutvikling av institusjonens systematiske kvalitetsarbeid	16
	Komiteens råd til de enkelte ledd	16
	Komiteens råd til videreutvikling av institusjonens kvalitetsarbeid fra et overordnet perspektiv.....	17
6	Institusjonenes uttalelse til komiteens rapport	18

Forord

Denne tilsynsrapporten består av to deler. Del 1 inneholder rapporten fra den sakkyndige komiteen og del 2 inneholder Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling sin uttalelse til den sakkyndige rapporten. Begge disse dokumentene var grunnlaget for behandlingen i NOKUTs styre 12. juni 2019, hvor følgende vedtak ble fattet:

Det systematiske kvalitetsarbeidet ved Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling har enkelte mangler. Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling må rette opp manglene påpekt i § 4-1(1), § 4-1 (3) og § 4-1 (4). Frist for oppretting er 1. mars 2020.

Den sakkyndige komiteen hadde følgende sammensetning:

- Gunn Haraldseid, prodekan for utdanningskvalitet, Høgskulen på Vestlandet - komitéleder
- Berit Eika, prorektor for utdanning, Aarhus Universitet
- Yngve Mannsåker Hereide, student, Universitetet i Bergen

Den sakkyndige komiteen har vurdert det systematiske kvalitetsarbeidet ved Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling basert på skriftlig dokumentasjon fra institusjonen og besøk ved institusjonen 28. januar 2019. Komiteen leverte sin rapport 13. mars 2019.

Seniorrådgiver Aslaug Louise Slette og seniorrådgiver Rachel Glasser har vært NOKUTs saksansvarlige i tilsynet. NOKUT ønsker å takke den sakkyndige komiteen for vel utført arbeid. NOKUT vil også takke alle ansatte og studenter ved Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling som gjennom å dokumentere kvalitetsarbeidet, intervjuer med mer har bidratt til komiteens arbeid.

Oslo, 12. juni 2019

Terje Mørland

1 Om tilsynet ved Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling (HLB) ble 31. august 2018 bedt om å sende inn dokumentasjon om sitt systematiske kvalitetsarbeid knyttet opp til kravene i studietilsynsforskriftens kaptittel 4. I tillegg til kvalitetsarbeidet på institusjonsnivå har NOKUT ført tilsyn med studietilbudsnivået ved å se på kvalitetsarbeidet ved følgende tre studietilbud:

- Bachelor i nyskaping og samfunnsutvikling
- Økonomi og leiting (ØK1)
- Landskap og utvikling

HLB sendte inn dokumentasjon av kvalitetsarbeidet 30. november og har også ettersendt dokumenter etter spørsmål fra NOKUT og den sakkyndige komitéen, både i forkant og etterkant av institusjonsbesøket.

Komiteen besøkte HLB 28. januar 2019 og gjennomførte intervjuer med institusjonsledelsen, studenter med og uten tillitsverv, undervisere og studieansvarlige, styreleder og styremedlemmer, uteksaminerte kandidater og en samarbeidspartner.

Vurderingene i de sakkyndiges rapport er basert på dokumentasjonen som er mottatt fra institusjonen, intervjuer fra institusjonsbesøket, samt supplerende dokumentasjon. Oversikt over den skriftlige dokumentasjonen er tilgjengelig i NOKUTs offentlige postjournal.

2 Om Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling og organisering av kvalitetsarbeidet

2.1 Om Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling (HLB) er en privat høyskole som er organisert som et samvirkelag med nærmere hundre andelseiere. Årsmøtet er institusjonens øverste styringsorgan. Mellom årsmøtene ledes høyskolen av et styre på syv medlemmer, der Odd Arild Kvaløy er styreleder. Rektor Dag Jørund Lønning har ansvar for den daglige driften.

Høgskolen har som visjon å være et ledende kunnskapsmiljø for livskraftige bygdesamfunn. Mottoet er «Kunnskap for utvikling!» og målet er at kunnskapen som blir produsert og formidlet ved HLB i størst mulig grad skal kunne settes i aktiv bruk i regionale utviklingsprosesser. HLB skal være en aktiv partner for utvikling av kunnskap, kompetanse og entreprenørskap i bygde-Norge, tilby undervisning på høyskolenivå innen landbruk og bygdenæringer/bygdeutvikling, drive forskning og utviklingsarbeid som støtter opp om HLB sin visjon, og være tilgjengelig for studenter fra hele landet. Høgskolen har som mål å være et landsdekkende tilbud om utdanning og forskning tilpasset behovet til norske bygdesamfunn og bygdenæringer.

Høgskolen holder til på Bryne og har ifølge høyskolens innsendte redegjørelse 7 fast ansatte og 30 registrerte studenter i 2018. Fra 2014 har høyskolen en avdeling i Steigen kommune i Nordland, med én ansatt. Studiene er basert på samlinger, og høyskolen har samarbeid med Studiesenteret.no der forelesningene kan følges via videokonferanse, slik at utdanningen er tilgjengelig for studenter fra hele landet. Studiene kan gjennomføres på heltid eller deltid.

Formelt oppstod høyskolen i 2005 etter et vedtak om navneendring fra «Høgskulen på Jæren» til «Høgskulen for landbruk og bygdenæringer», og samme året fikk høyskolen bevilgning over statsbudsjettet. NOKUT har siden 2005 akkreditert tre årsheter ved høyskolen, og på grunnlag av disse årshetene gav departementet i 2010 høyskolen rett til å tildele bachelorgrad. Fra 2010 tilbød HLB bachelor i bygdeutvikling, og dette studiet har skiftet navn til bachelor i nyskaping og samfunnsutvikling. Studenter kan også ta enkeltkurs innen dette studieprogrammet, slik at kursene samfunn og utviklingsarbeid, nyskaping og utvikling, økonomi og leing, hest i næring, og landskap og utvikling også kan regnes som egne studietilbud på 30 studiepoeng. I tillegg tilbyr høyskolen kortere kurs på 10 studiepoeng, som gjennomføres på bestilling.

Høgskolen skiftet navn til «Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling» i 2012.

2.2 Organiseringen av kvalitetsarbeidet

I 2016 gjennomførte NOKUT en evaluering av HLB sitt kvalitetsarbeid. NOKUTs styre vedtok da at systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved HLB hadde vesentlige mangler. Etter dette har det kommet ny studietilsynsforordning (februar 2017), og NOKUTs styre fattet vedtak om at det skulle føres tilsyn med HLB sitt systematiske kvalitetsarbeid etter de kravene som ligger i den nye forskriften.

HLB sitt formelle kvalitetsarbeid er sentrert rundt dokumentene «Kvalitetshåndboka», «Årsrapport om kvalitet i utdanningen» og et årshjul som viser aktiviteter knyttet til kvalitetssikringssystemet ved

HLB. Kvalitetshåndboka har høyskolen utviklet for å gi en samlet oversikt over kvalitetsarbeidet ved HLB. Dette er et levende dokument og skal jevnlig oppdateres av administrasjonen. Dokumentet ligger tilgjengelig på høyskolens nettsider. Kvalitetshåndboka inneholder en beskrivelse av kvalitetssikringssystemet ved HLB, rutiner for oppdatering og arkivering av kvalitetshåndboka, oversikt over organisering og utvalgsmandater, stillingsbeskrivelser for administrative oppgaver, rektor og faglig tilsatte, og for øvrig studieadministrative rutiner inkludert HMS-prosedyrer.

3 Vurderinger og konklusjoner for de enkelte krav i § 4-1. Krav til det systematiske kvalitetsarbeidet

§ 4-1 (1) *Forankring i strategi og dekking av vesentlige områder for kvaliteten på studentenes læringsutbytte*

Institusjonens kvalitetsarbeid skal være forankret i en strategi og dekke alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte.

Vurderinger

HLB har en overordnet strategi for sin virksomhet, som er gjengitt i både kvalitetshåndboka og i årsrapport om kvalitet i utdanningen. Strategien beskriver HLB som kunnskapsleverandør for regioner og lokalsamfunn, der høy kompetanse, evne og vilje til å tilpasse seg, samt størrelse som gir økonomisk bærekraft og trygghet, er sentrale målsetninger for institusjonen. Komiteén savner imidlertid strategiske mål på utdanningsområdet, som gir kvalitetsarbeidet ved HLB en tydelig retning. Slike strategiske mål skal dekke «alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte», ofte kalt «kvalitetsområder».

Det er ansatser til en tenking rundt kvalitetsområder på s. 7 i kvalitetshåndboka, der HLB skriver at de stadig vil videreutvikle gode rutiner og systemer for inntaks kvalitet, studiekvalitet, rammekvalitet og undervisningskvalitet. Dette er imidlertid ikke utdypet, ei heller brukt som verktøy noen andre steder i håndboka. En tydeligere beskrivelse og operasjonalisering av disse vil kunne være ett bidrag for å lage strategiske mål for kvalitetsarbeidet på utdanningsområdet, men det er også mulig å kategorisere kvalitetsområder på andre måter. Det viktige er at det som velges er relevant for HLB sin egenart og institusjonens kvalitetsarbeid. Det er videre ansatser til forankring av kvalitetsarbeidet under beskrivelsene av administrative rutiner i kvalitetshåndboka, der formål og kvalitetsmål beskrives under diverse poster. Imidlertid er kvalitetsmålene som er angitt ikke eksplisitt knyttet til områder som gjelder studentenes læringsutbytte, og blir dermed mer av administrativ art.

Det er komitéens oppfatning at det som i dag er spredte elementer av strategisk tenkning om kvalitetsarbeidet må bakes sammen til tydeligere strategiske mål. Om denne skal inngå i f.eks. kvalitetshåndboken eller være et eget dokument er opp til HLB å avgjøre. Komiteén har merket seg HLBs sterke visjon for sin virksomhet, og denne tror komitéén kan være til hjelp når HLB skal sette enda tydeligere mål for kvalitetsarbeidet. HLB har også et årshjul med mange milepæler innenfor kvalitetsarbeidet. Dette kan være til nytte i arbeidet med en overordnet strategi. Det vil også være til hjelp å gjøre flere analyser av kvalitetsarbeidet i utarbeidelsen av årsrapporten.

Komiteén vil også påpeke at det i kvalitetshåndboka står at HLBs systematiske arbeid med kvalitetssikring i utdanningen er etablert for å møte kravene i studietilsynsforskriften, og at systemet er under stadig utvikling for å møte eventuelle nye krav og sørge for å gi studenten kvalitet i alle ledd. Det er selvsagt helt sentralt at systemet er i henhold til krav i gjeldene lov og forskrifter, og komiteen verdsetter det arbeidet som HLB har gjort de siste årene. Komiteen anbefaler å snu på begrunnelsen for å ha et system, slik at kvalitetssikringssystemet og kvalitetsarbeidet ved HLB i hovedsak har som hovedhensikt å sikre god utdanningskvalitet.

Konklusjon

Kravene er ikke oppfylt, § 4-1 (1) er ikke godkjent

§ 4-1 (2) **Forankring i styre og ledelse og fremming av kvalitetskultur**

Kvalitetsarbeidet skal være forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer. Institusjonen skal gjennom kvalitetsarbeidet bidra til å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter.

Vurderinger

Forankring

Kvalitetsarbeidet ved HLB er forankret i styret. Det er nedfelt i HLB sin «Kvalitetshåndbok» at høgskolestyret har et overordnet ansvar for kontroll og godkjenning av kvalitetsarbeidet». Styret blir hovedsakelig oppdatert om kvaliteten i studietilbudene gjennom «Årsrapport om kvalitet i utdanningen». Rapporten utarbeides av rektor og administrasjonen, og legges frem for styret i slutten av september hvert år. Styret har de siste par årene også vært orientert om utarbeidelsen av ny utvalgsstruktur ved HLB og tilhørende delegering av myndighet, der styret blant annet har godkjent Studieutvalget (STUT) som formell vedtaksmyndighet for å opprette og revidere studieplaner (styremøte 02.10.17).

Kvalitetsarbeidet ved HLB er forankret i institusjonens ledelse. Siden institusjonen har få ansatte er det rektor og studiekonsulent som utgjør ledelsen i det daglige. Alle roller i ledelse og administrasjon har stillingsbeskrivelser som er nedfelt i HLB sin «Kvalitetshåndbok». Her er det blant annet nedfelt at rektor har ansvar for utviklingen av kvalitetssikringssystemet ved HLB, at rektor i samarbeid med administrasjonen har ansvaret for at systemet fungerer etter hensikt og er tilpasset høyskolens størrelse og behov, samt at rektor i samarbeid med studieansvarlige, har ansvar for at bachelorgraden som tilbys ved HLB tilfredsstillende studietilsynsforordningen og de vilkår som gjelder for akkrediteringen høyskolen har. Rektor er per dags dato studieansvarlig for bachelorgraden, men det er også en studieansvarlig for hver studiemodul som inngår i graden. Studiekonsulenten har blant annet ansvar for den daglige, praktiske oppfølgingen av HLBs kvalitetsarbeid, gjennom administrering av studentundersøkelser, saksforberedelse til utvalg med mer.

Felles for kvalitetsarbeidets forankring i styre og ledelse ved HLB er at noe skjer formelt og skriftlig, mens en vesentlig del skjer gjennom uformell, muntlig dialog. Dette innebærer blant annet at styret kjenner institusjonen og de ansatte svært godt. Komitéen vil påpeke at muntlig dialog alltid vil være personavhengig, og at HLB bør fortsette å jobbe for systematisk å dokumentere forankring av kvalitetsarbeid. Skriftliggjøring bidrar til at prosesser og beslutninger blir bevart for ettertiden, og at disse går inn i institusjonens historikk.

Kvalitetskultur

Det fremgår av HLBs strategiske dokumenter, og av de gjennomførte intervjuene på institusjonsbesøk, at ansatte og studenter ved HLB deler et felles sterkt verdigrunnlag. Fire sentrale punkter blir referert til i institusjonens redegjørelse (side 7): «Nærhet, evne til omstilling, felles plattform/verdigrunnlag og engasjement». Det er komitéens inntrykk at disse verdiene er godt forankret blant alle ansatte og studenter.

Den relativt nye utvalgsstrukturen ved HLB bidrar til klargjøring av rolleforståelser for både ansatte og studenter og er med på å sikre en kvalitetskultur. Læringsmiljøutvalget (LMU) har ansvar for å

følge opp læringsmiljøet ved HLB, samt å sikre studiekvalitet. Studieutvalget (STUT) kontrollerer og utvikler studietilbudene og studieplaner ca. to ganger i året, og er organisert under LMU. Utvalg for kompetanse, administrasjon, læring og vurdering (KALV) er et administrasjonsmøte som arrangeres ca. en gang i måneden, og der faste poster er studier, akkvisisjon og prosjekter, mens Kunnskapsutvalget (KU) synliggjør og drøfter faglig innretning på HLB. I tillegg til at studentene er representert i de utvalgene som er aktuelle for studentmedvirkning har de et Studentråd.

HLB legger gjennom utvalgsstrukturen til rette for kunnskapsdeling om kvalitetsarbeidet og kvaliteten i studietilbudene, for eksempel ved at studentevalueringer og årsrapporten for utdanningskvalitet tas opp systematisk i de ulike utvalgene. Årsrapporten legges også på nett. Faglig tilsatte og studenter ga under intervjuene uttrykk for at den nye organiseringen i ulike utvalg, med tydelige mandater, har vært til stor hjelp. De fortalte at utvalgene bidrar til å skape egnede fora for å diskutere ulike saker, og at det er enklere å vite hvilken rolle man har i de ulike sakene. Det er viktig at den nye utvalgsstrukturen blir konsolidert og at det utvikles gode rutiner omkring beslutningsgrunnlag, dokumentasjon og oppfølging av beslutninger.

Det er komitéens inntrykk at demokrati og åpenhet er sentrale prinsipper ved HLB. Studentene fortalte i intervjuene at det er svært lett å ta kontakt med ledelsen, administrasjonen og lærerne – det er enkelt å nå frem med både spørsmål og kritikk. Forslag til forbedringer og endringer blir behandlet raskt.

Det er likevel behov for å fortsette å jobbe systematisk med kunnskapsdeling, forankring, medbestemmelse i alle ledd, slik at selve strukturen i kvalitetsarbeidet blir mer robust og mindre personavhengig. Det er viktig å bevare studentenes nære tilgang til medbestemmelse, men også viktig å fortsette det påbegynte arbeidet med å innlemme dem i alle deler av det formelle kvalitetsarbeidet.

Konklusjon

Kravet er oppfylt, § 4-1 (2) er godkjent.

§ 4-1 (3) **Ordninger for systematisk kontroll av forskriftskrav**

Institusjonen skal ha ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstillende kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 til § 3-4 og kapittel 2 i denne forskrift.

Vurderinger

Å ha ordninger for systematisk kontroll innebærer å ha både tilfredsstillende rutiner og tilfredsstillende praksis for gjennomgang av eksisterende studietilbud, samt oppretting av nye. For HLB, som ikke er en akkreditert høyskole, vil ikke systematisk kontroll ved oppretting av nye studietilbud være en relevant problemstilling, da institusjonen må søke NOKUT om å opprette nye studietilbud. Det kan likevel være relevant å bruke ordningene for utarbeidelse av eventuelle søknader. Når det gjelder gjennomgang av eksisterende studietilbud vil dette også foregå i liten skala, da HLB har én akkreditert bachelorgrad, samt enkelte kurs på 30 studiepoeng.

HLB viser til at det er Studieutvalget (STUT) som er ansvarlig for å sjekke at studietilbudene tilfredsstillende alle forskriftskrav. Det står videre i redegjørelsen at det er viktig at alle planlagte endringer i alle kurs får en grundig gjennomgang i STUT. Komitéen har ikke sett dokumentasjon som viser at det har vært rutiner eller praksis for slike gjennomganger frem til nå.

Imidlertid planlegger HLB å ta i bruk en «sjekklister» som STUT skal gjennomgå for hvert kurs i bachelorgraden og for bachelorgraden som helhet en gang i året. Sjekklisten skal fange opp eventuelle avvik, og disse skal utbedres av studieansvarlig i samarbeid med administrasjonen innen neste STUT-møte. Gjennomføring av tiltak skal dokumenteres i referatet.

Komitéen mottok utkast til en slik sjekklister som del av dokumentasjonen. Sjekklisten har seks spørsmål, fire av dem med svaralternativer ja/nei, samt en boks for fritekstkommentar, og de to siste kun med boks for fritekstkommentar. Komitéen merker seg at første spørsmål er «1. Er studieplanen i samsvar med studietilsynsforskriften?». Det er ikke spesifisert hvilke paragrafer i studietilsynsforskriften HLB ønsker å sjekke, men det er antakelig §§ 2-1 – 2-6 i kapittel 2. De neste fem spørsmålene oppfatter komitéen som utvalg av enkeltkrav i kapittel 2. Det kan ligge et rasjonale bak dette som komitéen ikke ser, men når enkelte krav trekkes frem er det en fare for at oppmerksomheten rundt de resterende kravene reduseres. Studiekvalitetsforskriften § 3-1 til § 3-4 nevnes ikke i sjekklisten, men har krav som kan være aktuelle i arbeid med søknader om opprettelsen av eventuelle nye studietilbud.

Komitéen ser at HLB har utarbeidet en sjekklister som har potensial til å bli et nyttig verktøy for gjennomgang av eksisterende studietilbud og eventuelle forslag til opprettelse av nye studietilbud. Sjekklisten skulle diskuteres i STUT dagen etter institusjonsbesøket, og referat fra dette møtet ble derfor ettersendt som dokumentasjon. I STUT-møtet 29. januar 2019 ble det vedtatt følgende: «Check-liste skal benyttes ved endringer i kurs i bachelorgraden. Check-listen skal utfylles av studieansvarlig på forhånd og sendes til utvalget sammen som vedlegg ved innkalling. Ved endring skal dette behandles som egen sak på STUT-møtet. (...) Administrasjonen oppretter et arkiv for Check-lister slik at endringene kan spores på en oversiktlig måte.»

Komitéen mener at HLB må jobbe videre med sjekklstens oppbygging, og dernest prøve ut sjekklsten i praksis. Sjekklsten må også få en formell plass i kvalitetssystemet og en vesentlig plassering i kvalitetshåndboken.

Konklusjon

Kravet er ikke oppfylt, § 4-1 (3) er ikke godkjent.

§ 4-1 (4) Systematisk innhenting av informasjon

Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud.

Vurderinger

HLB henter systematisk inn informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i sine studietilbud. HLB har nøkkeltall i årsrapporten som gjelder studenter, frafall, gjennomsnittsalder på søkere, studiepoeng og gjennomføringsgrad. Disse tallene innhentes systematisk og kan skaffe informasjon om viktige indikatorer i kvalitetsarbeidet.

Fra studentene innhenter de informasjon gjennom spørreundersøkelser to ganger i året (midtveisevaluering og sluttevaluering). HLB har også forsøkt å få til et godt system for samlingsevalueringer, men studentene har meldt at de ikke ser behovet for disse, og denne evalueringsformen er derfor oppe til vurdering. Studiesenteret.no, som flere av HLB sine studenter bruker for å følge undervisning, har sine egne studentundersøkelser. HLB får normalt tilgang på resultatene for sin bachelorgrad. Andre kilder er Studiebarometeret. De årene det er nok respondenter fra HLB på Studiebarometeret planlegger HLB å omtale disse resultatene i årsrapporten. Videre gjennomfører administrasjonen ved HLB intervjuer med studenter, tradisjonelt i forbindelse med produksjon av studiekatalog, der målet er å snakke uformelt med aktive studenter om hvordan de oppfatter bachelorgraden og nytten av kompetansen de får. Disse intervjuene er i liten grad formalisert, men har potensiale til å formaliseres hvis HLB anser dette som en datakilde de ønsker å vektlegge mer i f.eks. årsrapporten enn de gjør i dag. HLB gjennomfører også intervjuer med alumni, der det skrives referat fra hvert intervju. Referatene gjennomgås i KALV.

Når det gjelder sensorrapporter som datakilde er HLB på vei til å få et system for dette. De har laget en mal for sensorrappport som skal sendes sensorer etter endt oppdrag. Rapporten er foreløpig ikke testet ut, da HLB kun har eksamener på våren. Komitéen har likevel tiltro til at dette vil fungere når det operasjonaliseres, men vil minne om at det er viktig å dokumentere analyser og oppfølgingstiltak.

HLB har også tatt et første skritt når det gjelder periodiske evalueringer. Det vises til en plan om å sette sammen en komité med fem eksterne representanter som møtes hvert tredje år, og første gang skal etter planen være våren 2020. Komitéen skal utarbeide en samlet vurdering av bachelorgraden med særlig henblikk på trender i arbeidsmarkedet og framtidige kunnskapsbehov. Den sakkyndige komitéen har tiltro til at dette vil gi viktig og nyttig informasjon når det operasjonaliseres.

Komitéen mener at HLB har mange relevante datakilder, og at disse kildene bør kunne gi HLB nok informasjon til å vurdere kvaliteten i sine studietilbud. Komitéen mener likevel at HLB bør vurdere mengden data som innhentes – kanskje er det aktuelt å innhente noe færre data fra studentene og gjøre mer ut av analysene av disse? Kanskje er det aktuelt å formalisere det uformelle datakildearbeidet som gjøres når HLBs ansatte har kontakt med andre forskere for å dokumentere det jevnlig eksterne perspektivet på en mer systematisk måte? Data kan fungere veldig godt som utgangspunkt for en systematisk dialog om forskjellige aspekter i kvalitetsarbeidet på studietilbudet. Komiteen har sett gode eksempler på hvordan særlig nøkkeldata om studentpopulasjonen ble gjort til gjenstand for analyse, refleksjon og beslutninger om tiltak. Denne tilgangen til kvalitetsarbeidet bør høyskolen overføre også til andre kvalitetsområder.

Komitéen mener at HLB må vedta planene for periodiske evalueringer slik de har tenkt å gjøre i KALV i løpet av våren 2019, samt få disse rutinene inn som en formell del av kvalitetssystemet. Komitéen mener også at datakildene må knyttes nærmere til de kvalitetsområdene som HLB skal formulere.

Konklusjon

Kravet er ikke oppfylt, § 4-1 (4) er ikke godkjent.

§ 4-1 (5) *Bruk av kunnskap fra kvalitetsarbeidet*

Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid.

Vurderinger

HLB bruker kunnskap fra kvalitetsarbeidet til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og til å avdekke sviktende kvalitet. Høyskolen skal ha ros for at de tar fatt i avvik raskt og at de retter opp fortløpende. Dokumentasjonen komitéen har sett gir ikke mange eksempler på kvalitetssvikt, og ofte gjelder avvikene noe som gjelder det fysiske læringsmiljøet. Her gir studentene uttrykk for at nær sagt alt de ber om av praktiske forbedringer tas til følge og rettes opp meget raskt.

HLB viser også til eksempler på sviktende kvalitet som gjelder undervisningen. Eksempelvis var det et fjernundervisningsopplegg som ikke fungerte ifølge studentundersøkelsene, og HLB har nå ordnet det slik at foreleseren reiser til Bryne for å gjennomføre forelesningene på campus.

Komitéen har likevel tro på at en definisjon av kvalitetsområdene og strategiske mål for kvalitetsarbeidet vil styrke HLBs evne til å avdekke og rette opp eventuell kvalitetssvikt på en enda mer systematisk måte.

Konklusjon

Kravet er oppfylt, § 4-1 (5) er godkjent

§ 4-1 (6) *Vurdering og utvikling av institusjonens studieportefølje*

Resultater fra kvalitetsarbeidet skal inngå i kunnskapsgrunnlaget ved vurdering og strategisk utvikling av institusjonens samlede studieportefølje

Vurderinger

Komiteéns inntrykk er at HLB jevnlig benytter resultater fra sitt formelle og uformelle kvalitetsarbeid i utviklingen av sin studieportefølje, som består av en bachelorgrad, samt ulike studiemoduler som inngår i bachelorgraden og/eller fungerer som enkeltstående kurs. HLB gjør strategiske grep i utdanningene sine på bakgrunn av informasjon om både relevans, samfunnsperspektiv og tilbakemeldinger fra studenter. Eksempler på dette er det pågående revideringsarbeidet rundt kursene «Økonomi og leiling 1 og 2», der studieansvarlig og en underviser holder på å utarbeide forslag til ny studieplan. Saken ble tatt opp i Kunnskapsutvalget (KU) i desember 2018, og ble tatt videre som sak i STUT i januar 2019.

Komiteéen vil likevel påpeke at utviklingsarbeidet som skjer ikke alltid synes å være et resultat av et systematisk kvalitetsarbeid. På mange måter er det helt naturlig at en såpass liten høyskole med stor åpenhet og muntlig dialog ikke forankrer alle beslutninger om strategisk utvikling formelt. Det er også slik ved HLB at utvikling av bachelorgraden og utvikling av høyskolens profil nærmest er to sider av samme sak. Komiteéen opplever at HLB konstant arbeider for å tilby relevante, oppdaterte og samfunnsnyttige studietilbud.

Konklusjon

Kravet er oppfylt, § 4-1 (6) er godkjent.

4 Komiteens helhetlige vurdering og konklusjon for institusjonens systematiske kvalitetsarbeid

4.1 Institusjonens systematiske kvalitetsarbeid

Konklusjon

Det systematiske kvalitetsarbeidet ved Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling har enkelte mangler. «Enkelte mangler» betyr at ett eller flere krav ikke er oppfylt, og videre at mangelen eller manglene er av en slik art at institusjonen må gjennomføre enkle tiltak i sitt systematiske arbeid med å sikre og utvikle utdanningskvaliteten.

Begrunnelse

HLB oppfyller kravene i ledd 2, 5 og 6 i § 4-1 i studietilsynsforskriften. Komiteén mener at kvalitetsarbeidet er forankret i styret og i institusjonens ledelse. Videre mener komitéén at HLB bruker kunnskap fra kvalitetsarbeidet til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og til å avdekke sviktende kvalitet. Komiteén mener også at HLB jevnlig benytter resultater fra sitt formelle og uformelle kvalitetsarbeid i utviklingen av sin studieportefølje.

HLB oppfyller imidlertid ikke alle kravene i ledd 1, 3 og 4 i § 4-1 i studietilsynsforskriften.

§ 4-1 (1). HLB har en overordnet strategi for sin virksomhet, som er gjengitt i både kvalitetshåndboka og i årsrapport om kvalitet i utdanningen. Komiteén savner imidlertid strategiske mål på utdanningsområdet, som gir kvalitetsarbeidet ved HLB en tydelig retning. Komiteén mener at det som i dag er spredte elementer av strategisk tenkning om kvalitetsarbeidet må sammenfattes til tydeligere strategiske mål, gjerne knyttet til definerte kvalitetsområder som HLB ønsker å prioritere.

§ 4-1 (3). HLB har ikke ordninger for systematisk kontroll for gjennomgang av sine studietilbud. Det er Studieutvalget som formelt har ansvaret for slik systematisk kontroll, men komitéén har ikke sett dokumentasjon som viser at det har vært rutiner eller praksis for slike gjennomganger frem til nå. Imidlertid planlegger HLB å ta i bruk en «sjekkliste» som STUT skal gjennomgå for hvert kurs i bachelorgraden og for bachelorgraden som helhet en gang i året. Komiteén ser at HLB har utarbeidet en sjekkliste som har potensial til å bli et nyttig verktøy, men mener at HLB må jobbe videre med sjekklstens oppbygging, og dernest prøve ut sjekklisten i praksis. Sjekklisten må også få en formell plass i kvalitetssystemet og en vesentlig plassering i kvalitetshåndboken.

§ 4-1 (4). HLB henter systematisk inn informasjon fra flere relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i sine studietilbud. Komiteén mener likevel at HLB har kommet for kort når det gjelder periodiske evalueringer. HLB må vedta planene for periodiske evalueringer slik de har tenkt å gjøre i KALV i løpet av våren 2019, samt få disse rutinene inn som en formell del av kvalitetssystemet. Komiteén mener også at datakildene må knyttes nærmere til de kvalitetsområdene som HLB anbefales å formulere.

Manglene som er nevnt ovenfor er av ulik art og omfang. Komiteén anslår likevel at de påpekte manglene er av en slik art at de bør kunne rettes opp med relativt enkle tiltak. Imidlertid tror komitéén

at det vil være hensiktsmessig at HLB tar seg god tid til å prøve ut og dokumentere enkelte av tiltakene.

4.2 Krav til oppretting

HLB må rette opp følgende mangler i § 4-1 (1), § 4-1 (3) og § 4-1 (4) og komitéen foreslår at HLB gis en frist for oppretting på 12 måneder:

- **§ 4-1 (1) Forankring i strategi og dekking av vesentlige områder for kvaliteten på studentenes læringsutbytte**
HLB må vise at de forankrer sitt kvalitetsarbeid i en strategi, gjennom å utforme tydelige strategiske mål på utdanningsområdet som gir kvalitetsarbeidet ved HLB en tydelig retning.
- **§ 4-1 (3) Ordninger for systematisk kontroll av forskriftskrav**
HLB må videreutvikle sjekklisten for systematisk kontroll av forskriftskrav i sine studietilbud, samt prøve ut sjekklisten i praksis og dokumentere dette. Sjekklisten må også få en formell plass i kvalitetssystemet og en vesentlig plassering i kvalitetshåndboken.
- **§ 4-1 (4) Systematisk innhenting av informasjon**
HLB må vedta planene for periodiske evalueringer i KALV, samt få rutinene for periodisk evaluering inn som en formell del av kvalitetssystemet. HLB må også knytte sine datakilder nærmere de kvalitetsområdene som HLB formulerer i en ny strategi for kvalitetsarbeidet.

5 Vedlegg til komiteens rapport til NOKUT

Råd til videreutvikling av institusjonens systematiske kvalitetsarbeid

Dette er komiteens råd til videreutvikling som går utover minstekravene i studietilsynsforskriftens kapittel 4, og rådene vil ikke bli gjenstand for tilsyn fra NOKUT. Institusjonen tar selv stilling til om de ønsker å etterfølge komiteens råd.

Komiteens råd til de enkelte ledd

§ 4-1 (1) Forankring i strategi og dekking av vesentlige områder for kvaliteten på læringsutbytte

Komiteén råder HLB til å sette av god tid til å utforme tydelige strategiske mål på utdanningsområdet, og at diskusjonene involverer både faglige tilsatte, studenter, administrasjon, ledelse, og eventuelt andre relevante aktører. Et forslag kan være å utforske hvordan andre institusjoner av liknende størrelse jobber for å gi sitt kvalitetsarbeid en tydelig strategisk retning. Et annet forslag er å lage et arbeidsverksted der man inviterer en eller flere eksterne personer inn for å gi idéer og innspill.

Komiteén råder også HLB til å bruke tid på å formulere tydelige kvalitetsområder, som er relevante for institusjonen. Det er mulig å tenke kvalitetsområder som noe dynamisk, som kan revideres etter hvert som mål oppnås, og utfordringer ved institusjonen skifter. For eksempel mener komitéen at rekruttering peker seg ut som et mulig kvalitetsområde for HLB, da det er avgjørende for å sikre institusjonens fremtid. Dette er likevel bare et eksempel. HLB står helt fritt til å utforme sine kvalitetsområder.

§ 4-1 (2) Forankring i styre og ledelse og fremming av kvalitetskultur

I kvalitetshåndboka er ulike roller definert og beskrevet. Komiteén råder HLB til å beskrive sammenhengen mellom disse rollene bedre, slik at samspillet kommer tydeligere frem. Komiteén vil også gjøre HLB oppmerksom på at beskrivelsene av rektors arbeid per i dag er noe ulike i vedtektene og i kvalitetshåndboka.

§ 4-1 (3) Ordninger for systematisk kontroll av alle studietilbud

Komiteéns råd under dette punktet er å kjøre en pilot, for å se hvordan sjekklisten fungerer i praksis. Piloten bør dokumenteres, og resultatene kan deretter diskuteres i relevante fora, før HLB gjør eventuelle endringer og forankrer ordningen for systematisk kontroll i kvalitetssystemet.

§ 4-1 (4) Systematisk innhenting av informasjon

Komiteén vil råde HLB til å tenke nøye over hvor mye informasjon de systematisk henter inn, og dernest være grundige i analysen av den informasjonen som innhentes. Et ytterligere råd er å knytte datakildene nærmere til de kvalitetsområdene som HLB skal formulere i en ny strategi for kvalitetsarbeidet.

Komiteens råd til videreutvikling av institusjonens kvalitetsarbeid fra et overordnet perspektiv

Komiteén er overbevist om at både ansatte, studenter og avtakere er svært engasjerte i HLBs visjon og faglige virke. Det viktigste rådet blir derfor å utnytte engasjementet som finnes for landbruk og bygdeutvikling til å videreutvikle refleksjon og planer for kvalitetsarbeid knyttet til utdanningsvirksomheten. Komiteén vil i den forbindelse minne om det helhetlige ansvaret for kvalitetsarbeid som er beskrevet i Studiekvalitetsforskriften § 2-1 (1):

«Universiteter og høyskoler skal ivareta ansvaret for kvaliteten i utdanningen gjennom systematisk kvalitetsarbeid som sikrer og bidrar til å utvikle kvaliteten i studietilbudene. Videre skal institusjonene legge til rette for løpende utvikling av utdanningskvaliteten, kunne avdekke sviktende kvalitet i studietilbudene og sikre tilfredsstillende dokumentasjon av kvalitetsarbeidet. Institusjonene skal kvalitetssikre alle forhold som har betydning for studiekvaliteten, fra informasjon overfor mulige søkere til avsluttet utdanning.»

Avslutningsvis har komiteén følgende råd til HLB:

- Det anbefales at STUT ikke er underlagt LMU. Det er gode grunner til å ha disse separat, slik at LMU har ansvaret for det fysiske, psykiske og sosiale læringsmiljøet, mens STUT har ansvaret for studietilbud og utdanningskvalitet knyttet til disse.
- Det anbefales mer systematiske referater fra de ulike utvalgene. Et eksempel på et klart og tydelig referat er STUT, 16.06.16, som tydelig viser oppfølging av saker og ansvarsfordeling.
- Det anbefales en systematisk og skriftlig oppfølging av muntlige henvendelser fra studenter til administrasjon/studieansvarlige. For eksempel kan henvendelser noteres ned, tas opp i KALV og referatføres. Personvern hensyn må alltid tas i slike tilfeller, men det viktige er at HLB får en systematisk oversikt over hvilke typer henvendelser som kommer, og hvordan disse følges opp.
- Det anbefales en gjennomgang av relevant lovverk. Komiteén vil gjøre HLB oppmerksom på at institusjonen ikke har en klagenemnd som er i tråd med UH-loven § 5-1.

6 Institusjonenes uttalelse til komiteens rapport

Fra: Helene Sonkunkaew Tråsavik [<mailto:Helene@hlb.no>]

Sendt: onsdag 24. april 2019 15.16

Til: Postmottak <postmottak@nokut.no>

Emne: offisiell uttalelse

HLB viser til rapport frå sakkyndig komité 11.03.2019. Leiinga tar rapporten til etterretning, og har ingen innvendingar mot det komiteen peiker på. Me vil drøfte manglane i relevante fora, og jobbe med å rette opp så fort som mogleg. Som de poengterer vil ein meir heilskapleg strategi for kvalitetsarbeid vil vere eit nyttig verktøy for arbeidet vårt framover. Komiteen har kome med gode råd for vidareutvikling av tilbodet vårt, som me vil bruke som utgangspunkt for dei rettingane me gjer i løpet av året.

Med helsing,

Administrasjonen, HLB

Mvh,

Helene Tråsavik

Administrasjon og Studiekonsulent

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling

Arne Garborgsveg 22

4340 Bryne

Tlf: 51799400

Web: www.hlb.no

